Ministerie van Justitie en Veiligheid

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
25 augustus 2026

Onze referentie
7976774

nota

Zesde voortgangsbrief aanpak georganiseerde criminaliteit tijdens detentie en berechting

1. Aanleiding

Deze nota betreft de zesde voortgangsbrief *aanpak georganiseerde criminaliteit tijdens detentie en berechting*. De brief kent vijf thema's:

1. Detentielandschap;
2. Wet- en regelgeving;
3. Advocatuur;
4. Moties en toezeggingen;
5. Overige ontwikkelingen.

Het voornemen is om deze brief een week voorafgaand (18 september 2026) aan het Commissiedebat Gevangeniswezen op 24 september 2026 uit te sturen aan de Tweede Kamer.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met de inhoud van de brief en verzending ervan aan de Kamer.

3. Kernpunten

3.1 Detentielandschap

Detentielandschap
DJI werkt vanwege de toename van het aantal (hoog)risicogedetineerden toe naar een aangepast detentielandschap in 2030. Er zijn op dit moment zijn 66 AIT-plaatsen verspreid over vijflocaties: PI Alphen aan den Rijn, PI Arnhem, PI Leeuwarden, PI Krimpen aan den IJssel en PI Sittard. Verder komt er een AIT in Lelystad in 2029 en in Justitieel Complex Vlissingen (JCV) in 2030. Het toetsingskader Uitgebreid Beveiligd - Afdelingen Intensief Toezicht is aangescherpt, met daarbij een nieuw toetsingskader. Alle AIT's zullen uiterlijk 2030 voldoen aan het beoogd programma van eisen.

Vught
Conform motie Ellian (VVD) / Wilders (PVV) zal de EBI in Vught eind dit jaar worden uitgebreid met 12 plekken.[1]

JC Vlissingen[2]

[1] Kamerstukken II 2023/24, 24 587, nr. 956.
[2] Kamerstukken II 2022/23, 24 587, nr. 888. en 2023/24, 36 372, nr. 19.

De ontwikkeling van het Justitieel Complex Vlissingen (JCV) verloopt volgens planning. Dat betekent dat het complex in 2030 in gebruik wordt genomen. Daarmee wordt zo goed als mogelijk uitvoering gegeven aan de motie Kuik/Van den Berg en de motie Eerdmans welke de urgentie benadrukken en oproepen tot snelheid.

EBZ Lelystad
In Lelystad wordt de bouw van een extra beveiligde bezittingslocatie (EBZ) gerealiseerd, ter vervanging van de Bunker in Amsterdam-Osdorp. Oplevering was voorzien in 2031 maar vanwege verschillende factoren is er verdere vertraging ontstaan in dit traject. De planning en kostenraming van het project wordt de komende periode herijkt. Over de uitkomst van deze actualisering ontvangt de Kamer naar verwachting voor het einde van het jaar bericht.

3.2 Wet- en regelgeving

Bodyscanners
Er wordt een wetstraject voorbereid waardoor een bodyscanner verplicht ingezet kan worden bij gedetineerden.

Strafbaarstelling onttrekking
Met het oog op de volle wetgevingsagenda, de taakstelling en een overbelaste keten is besloten gehoor te geven aan de uitgebrachte consultatieadviezen en uitvoeringstoetsen en het wetstraject stop te zetten.

Verscherpen veiligheidsmaatregelen tijdens vervoer
Onder de huidige regels worden tijdens sociaal-medische vervoer in principe geen vrijheidsbeperkende middelen (handboeien en/of broekstok) gebruikt. Dit vormt een risico voor geweld en op het onttrekken tijdens deze verplaatsingen in de openbare ruimte. De veiligheidsmaatregelen bij het sociaal-medisch vervoer van gedetineerden worden daarom verscherpt. De aanpassing hiervan ligt voor advisering voor bij de Raad voor Sanctietoepassing en Jeugdbescherming.

3.3 Advocatuur

Visueel toezicht
Onder andere naar aanleiding van de geuite zorgen vanuit de advocatuur over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan visueel toezicht is toegezegd dat DJI een onafhankelijke partij zal vragen een audit uit te voeren. Naast deze audit, zal er ook een interne audit worden uitgevoerd. De Nederlandse orde van Advocaten (NOvA) is door DJI in de gelegenheid gesteld input te leveren op de onderzoeksvragen. De verwachting is dat het plan van aanpak eind september gereed is. De auditoren van de interne en de externe audit trekken vervolgens gezamenlijk op om de uitvoering zo min mogelijk te belasten.

Draaiboek impactvolle verdachten en/of zaken
De betrokken partijen[3] hebben op 23 juni 2026 het 'Draaiboek impactvolle verdachten en/of zaken' vastgesteld. Het draaiboek biedt een solide basis voor een goede en duurzame samenwerking in de keten. Met het draaiboek kunnen partijen elkaar vinden bijvoorbeeld wanneer zich in de praktijk een impactvolle

[3] Dekenberaad, DJI, Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, NoVA, OM, Raad voor de Rechtsbijstand en Raad voor de Rechtspraak.

zaak voordoet. Op basis van duidelijke afspraken geeft het draaiboek heldere handvatten die tot een werkbare uitkomst moeten leiden.

Onderzoek Ipsos naar dreiging binnen de advocatuur
De NOvA publiceert begin oktober 2026 de resultaten van het derde onderzoek van Ipsos I&O naar druk en dreiging binnen de advocatuur. Deze uitkomsten worden betrokken bij de verdere doorontwikkeling van het weerbaarheids- en veiligheidsbeleid.

3.4 Moties en toezeggingen

- *Taskforce PI Schoonvegen*

Naar aanleiding van de motie van Kamerlid Ellian (VVD)[4] is sinds februari jl. de Taskforce PI Schoonvegen actief. Naast de in de motie opgesomde PI's is, op verzoek van PI Nieuwegein, PI Nieuwegein ook onderdeel gemaakt van de taskforce. Met de Taskforce is wederom zichtbaar geworden dat informatie gestuurd en gericht zoeken in deze intensieve samenwerking tussen de PI, Landelijke Intelligence en de DV&O, effectief bijdraagt aan het opsporen van contrabande.

Naar aanleiding van de Taskforce is bezien welke maatregelen getroffen dienen te worden om de aanpak van contrabande te verbeteren:
- Met het project verbetering datakwaliteit wordt ingezet op een betere registratie van contrabande binnen de PI's zodat gerichter informatiegestuurd kan worden gewerkt;
- Ook wordt de gebouwelijke situatie van de aangesloten PI's geoptimaliseerd door middel van passende maatregelen;
- Tot slot zet DJI, middels herhaling van de campagne Penitentiaire Scherpte, in op de bewustwording van het personeel.

De Taskforce zal worden voortgezet om verder te leren van de opgedane kennis en zodat bevindingen en ervaringen verder gedeeld kunnen worden met de andere PI's om zo de aanpak van contrabande verder te uniformeren.

- *Motie beoordelingskader*[5]

Om in kaart te brengen op welke wijze een aanpassing van het beoordelingskader (Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden en/of GVM circulaire) vormgegeven kan worden zodat een deel van hoog risico gedetineerden langer in beperkingen kan worden gehouden heeft een eerste sessie plaatsgevonden met experts uit het veld. De uitkomsten van de sessie worden momenteel uitgewerkt. Het streven is de Kamer begin 2027 te informeren over de uitkomsten.

- *Motie auditief toezicht*[6]

Mede gelet op het advies van de Afdeling van de Raad van State wordt er geen mogelijkheid gezien om auditief toezicht vorm te geven, buiten de reeds bestaande strafvorderlijke bevoegdheden.

- *Toezegging merkkleding in detentie*

[4] Kamerstukken II 2025/26, 36 858 nr. 3.
[5] Kamerstukken II 2025/26, 24 587, nr. 1103.
[6] Kamerstukken II 2024/25, 36 583-15.

Door uw ambtsvoorgangers is toegezegd dat het invoeren van merkkleding en accessoires in PI's zou worden ingeperkt, ter voorkoming van het doorgeven van deze artikelen aan medegedetineerden in ruil voor een handeling. Gebleken is echter dat het handhaven van een lijst met verboden merken niet werkbaar is voor de medewerkers van DJI. Wel wordt er in de regulier model huisregels een verbod opgenomen van kleding en schoenen boven een bedrag van € 250,- en van sierraden boven een bedrag van €500,-. De aangepaste reguliere modelhuisregels liggen momenteel bij de RSJ voor advisering.

3.5 Overig

Inschrijven van een eenmanszaak op het adres van een PI
De KvK onderzoekt samen met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het Ministerie van Justitie en Veiligheid of de adressenregistratie van ondernemingen kan worden gemoderniseerd zodat er een signaal komt wanneer een bedrijf via een automatische overschrijving op het adres van een PI komt te staan.

4 Toelichting

4.1 Politieke context
De aanpak van voortgezet crimineel handelen vanuit detentie is één van de prioriteiten uit het coalitieakkoord. In de brief wordt verder ingegaan op een aantal moties.

4.2 Financiële overwegingen

Uitwerking regeerprogrammagelden
Het regeerprogramma Schoof heeft middelen vrijgemaakt voor de aanpak van VCHD. De begroting, waarin de Kamer instemt met de middelen is op 18 februari jongstleden vastgesteld in de Eerste Kamer. Hiermee is toekenning van de middelen definitief. De middelen tegen VCHD worden als volgt opgebouwd.

	2025	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
VCHD	10,67 mln.	13,33 mln.	16 mln.	16 mln.	16 mln.

4.3 Communicatie
DCOM zal op sociale media aandacht besteden aan de inhoud van de brief.

5 Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.